

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Našja vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 3 K in za četiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge isvenavstriljaške države 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, — List se dopošlja do odpovedi. — Udje „Kata-likavnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5, — Rokopisi se ne vračajo, — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije, — Enkrat 25 vin., za dvakrat 35 vin., za trikrat 45 vin. Za večkratne oglase primeran popust, Inserati se sprejemajo do srede jutraj, — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 12 strani.

Udamo se nikdar!

V sv. pismu čitamo: „Pomislí, Gospod, kaj se nam je prigodilo; ozri se in poglej naše osramotenje! Naša dedščina je prišla na tuje, naše hiše na inostrance. Sirote smo brez očeta, naše matere so kakor vdove. Vodo svoje pijemo za denar, svoja drva kupujemo. Za vrata naše nas gonijo, trudnim ne dajo pokoja... Minulo je veselje našega sreča, v žalost je izpremenjen naš zbor.“ S takimi in sličnimi ganljivimi besedami izraža starozakonski prerok svojo žalost zavoljo nesreče svojih rojakov.

Zalostno je stanje obmejnih Slovencev, kajti vsepovsod se nam kratijo naše pravice. Tujci med nami se bogatijo, mi postajamo sirote. Inostranci prihajajo v naše urade in sole ter prezirajo naše ljudstvo zaradi njegovega jezika. Plačujemo davke deželi in državi kakor drugi narodi, a naše opravičene zahteve se nam ne izpolnjujejo. Vodo svojo za denar pijemo, svoja drva kupujemo. Za vrata naše nas gonijo.

Kdor ima količkaj ljubezni do svojega zatiranega naroda, mora planiti kvišku ter iti na bran za pravice svojega ljudstva. Le kdor je izdajica, gre med sovražnike in se bojuje proti svojemu lastnemu ljudstvu. Ze dolgo vrsto let opravljajo to žalostno delo med nami oni, katere imenuje ljudski jezik nemškutarje. Toda, ali, v zadnjem času so se jim pridružili tudi vsi naši liberalci. Ne bojujejo se več ob strani svojega slovenskega naroda, ampak roko v roki gredo z nasprotniki proti lastnim bratom. Pozabili so na vsa preganjanja, preziranja in zapostavljanja ter se začeli bratiti z onimi, ki nam hočejo hudo. Njih listi, „Narodni List“ in „Sloga“, pojejo isto pesem kakor „Stajero“.

Sicer pa ni bilo drugače pričakovati. Liberalci so razbili edinstvo spodnještajerskih Slovencev ter si naredili lastno stranko. Iz svojega političnega programa so vrgli sveto vero. Kdor pa svojo vero zataji, isti tudi svojemu narodu ne ostane dolgo zvest, kajti samo sv. vera mu veleva, ljubiti svojo domovino. Tako je bilo vedno, tako se je zgodilo tudi tokrat. Bratje so nas zapustili ter šli med svoje sovražnike. Slovensko ljudstvo na Štajerskem se bori za svojo zemljo, za svoj jezik, za svoje pravice v deželi, liberalci pa so zapustili svoje ljudstvo.

Toda mi ne izgubimo poguma. Tudi sami se čutimo zmogne in krepke dovolj, da vojujemo in izvojujemo politično borbo v prid slovenskemu ljudstvu. Če je tudi vse proti nam, mi stojimo trdno. Mi znamo umirati, a udajati se ne. Zastava Slovenske kmečke zveze, vodi nas z božjo pomočjo in lastnim pogumnim delom v nadaljne boje do končne zmage!

Vojska na Balkanu.

Mirovna pogajanja v Londonu so prekinjena, a vojska se ni na novo začela. Balkanske države upajo, da bo Turčija vendar uvidela svojo nezmožnost za nadaljevanje vojske in da bodo tako države mirnim potom dosegle, kar si želijo. Gre se za Odrin in Egejske otoke. Sedanja turška vlada bi bila menda že davno odstopila oboje, ako bi ne imela za hrbotom mladoturške stranke, ki nečuvno hujska turško prevladdstvo radi Odrina in Egejskih otokov, tako, da bi se v slučaju odstopa bilo bači upora in notranjih nemirov. Za Odrin se Turki vsled tega toliko potegujejo, ker je tam pokopanih nekaj sultanov in jim je torej mesto svet kraj. Sultan je namreč za Turke tudi v verskem oziru poglavar. Egejski otoki pa so potrebni za Turčijo, ker samo tako lahko brani vsem sovražnikom uspešno vhod v Dardanele in pred Carigrad. Toda na drugi strani mora Turčija pomisliti, da je bila na bojnem polju tepena, in sicer tako hudo, da je za vsak nadaljni odpor nezmožna. Ako se vojska nadaljuje, lahko izgubi zraven Odrina še Carigrad ter del pokrajin v Mali Aziji. Tudi velevlasti, ki so se ves čas zadržale nasproti obema strankama nepristranski, so sedaj očitno stopile na stran balkanskih držav ter svetovale Turčiji, naj se vendar uda. Turčija velevlastim še ni odgovorila.

Napetost med Avstrijo in Srbijo je zelo popustila, ker je dala Srbija konzulom Prohaski in Tahiju popolno zadoščenje ter se je izrekla tudi pripravlje-

no, da odlegne svoje vojaštvo iz pomorskih krajev Albanije.

Velevlasti se v Londonu še nadalje posvetujejo zaradi Albanije in ji določajo meje. Nazori o velikosti bodoče Albanije so zelo različni in ni pričakovati, da bi se tako hitro našla edinost. Vsled tega pa še tudi ne moremo reči, da je vsaka nevarnost velike vojske odstranjena, kajti zaradi Albanije si velevlasti še vedno lahko skočijo v lase. A tudi spor med Rumunijo in Bolgarijo še ni poravnán, in dokler ne bo ta točka sporazumno rešena, je še dosti nevarnosti za vojne zapletljaje. Na kratko torej lahko rečemo: V obče je napetost med državami precej popustila, vendar izven nevarnosti za novo vojsko še nismo. Pač pa je mogoče, da bodo balkanske države kmalu udarile po Turčiji, ako se bo še dolgo obotavljala.

Velevlasti posredujejo.

Velevlasti ne želijo, da bi se na Balkanu vojska nadaljevala. Cel čas so se posvetovali njih zaštopniki v Londonu, kako bi to dopovedali Turčiji, in nazadnje so se zedinili na točke, ki so vsem ugajale. Dne 17. t. m. je izročil avstro-ogrski poslanik v Carigradu, mejni grof Palavičini, turškemu ministru za zunanje zadeve, Noradungianu, skupne predloge. Velevlasti svetujejo Turčiji, naj prepusti Odrin Bolgariji in naj prepusti vprašanje zaradi Egejskih otokov, katere zahtevajo Grki, velevlastim, da ga one rešijo z Grško. Ako se Turčija na te nasvete ne bo ozirala, grozijo velevlasti, da ne bodo posodile Turčiji nobenega denarja, katerega sedaj nujno potrebuje, da uredi svoje slabe finančne razmere. Hotele so ji tudi zapretiti, da pridejo velevlasti s svojim brodom pred Carigrad, ako se ne ukloni njihovim predlogom. Teda Nemčija tega ni hotela, zato se je ta misel opustila. Pač pa so velevlasti Turčijo opozorile, da je za njo velika nevarnost, da izgubi Carigrad in del maloazijskega posestva, ako bo vojsko nadaljevala. To je zelo zanimiv odstavek v govoru velevlasti, ki nam pove, da tudi velevlasti poznajo razdrapanost turške armade, ki je za nadaljevanje vojske nesposobna. Med velevlastmi se drži najbolj ob strani Nemčija. Vidi se, da hoče Nemčija veljati kot prijateljica Turčiji, to pa gotovo zaradi tega, da stere upliv Anglije, ki si na podlagi svojega prijateljstva hoče pridobiti v Aziji novih pokrajin, seveda na račun Turkov. Turški minister je odgovoril grofu Palavičiniju, da bodo velevlasti kmalu dobile turški odgovor.

Turška vlada dosedaj še ni dala velevlastim nobenega odgovora. Upreti se je težko, a tudi udati.

Bolgarija zahteva odločitev.

Bolgarski krogi so zelo nevoljni, ker turška vlada tako zavlačuje mirovna pogajanja, in po vsej deželi se zahteva, da se naj takoj nadaljuje vojska, ako se ne more takoj skleniti mir. Ministrski predsednik Gešov je pooblastil bolgarske zastopnike v Londonu, da lahko takoj obvestijo bolgarskega komandanta pri Cataldži, naj prične vojsko, ako ni pričakovati v najkrajšem času miru. Ministrski predsednik opozarja, da se morajo vojaki balkanskih držav kmalu vrniti na svoje domove, kjer jih čaka delo na polju, kajti sicer ima pričakovati Bolgarija v tekočem letu glad.

Poročilo, ki je prišlo zadnji teden iz Londona, da so balkanske države odpovedale premirje, vsled česar bi se morala v 4 dneh zopet začeti vojska, se ne potrjuje, toča vse ima svoj konec.

Turško brodoge.

Med turškim in grškim brodogem se vršijo vedno majhni spopadi. Do velike bitke ni prišlo, nasprotnika si dosedaj le nagajata, kjer moreta. Grške ladje silijo v Dardanele ter jih obstreljavajo, turške ladje pa izpadajo na Egejske otoke in vznemirjajo grško brodoge. Poročila o takih spopadih so skrajno vedno bolj kričava, čez par dni pa se izve, da na nobeni strani ni bilo posebne nesreče. Vendar doseže Grška svoj namen, da Turčija ne more na lažjih prevažati vojaštva na evropska tla. To je bil tudi vzrok, zakaj balkanska zveza ni dovolila Grkom, da bi sklenili premirje. Bolgari vodijo skrajno pametno celo balkansko zvezo. Turki seveda niso nič kaj prida zadovoljni s svojim brodogem. Množica je zadnjih proti brodogu demonstrirala, kliče: „Strahopetci, zakaj se vračate vedno v Dardanele, ko so Grki gospodarji na morju? Ostanite enkrat vsaj eno noč zunaj!“ Čast-

niki so odgovorili ljudstvu, naj se ne briga za take reči, ki jih ne razume.

Pomorska bitka.

V soboto, dne 18. t. m., se je vršila med turškim in grškim brodogem večja bitka, o kateri pa se z obeh strani poroča, da je dobro izpadla. Vendar se da iz poročil toliko spoznati, da turško brodoge je isti dan odplulo iz Dardanel, da napade grško brodoge. Da oslabi že v naprej svojega nasprotnika, je poslal turški poveljnik ladjo Hamidije samo naprej v mnenju, da jo bo vsaj del grškega brodogja zasledoval. Toda se je zmotil, Grški poveljnik je držal svoje brodoge skupaj ter čakal na nasprotnikov izpad. Ko se je turško brodoge približalo, začela se je huda bitka, ki je trajala nad 3 ure. Dve turški ladji sta tako poškodovani, da sta za vsak boj nesposobni, eni se je ulomil krov, Turško brodoge se je nazadnje moralo zopet umakniti v Dardanele, le ladja Hamidije blodi okoli in se bo zatekla v kako nevtralnó (nepriistransko) pristanišče ter bo razorožena, ali pa jo bodo Grki še prej vjeli. Grkom je bila v bitki baje samo ena ladja poškodovana. Ta bitka ima za posledico, da Turki še nadalje ne bodo mogli z Malo Azijo občevati po morju in vsled tega tudi ne prevažati vojaškov na evropska tla. Na Grškem je zavladalo nepopisno navdušenje, ko se je izvedelo za uspeh domačega brodogja.

Kramarski Angleži.

Ze od nekdanj veljajo Angleži kot najboljši in najspretnjši politični kramarji. Ne plačajo nič, zahtevajo pa veliko. Tudi pri sedanji delitvi Turčije hočejo biti Angleži zraven. Svoje poželjive oči obračajo na turške pokrajine v Aziji. Tako čitamo, da se v celi Siriji silovito agitira za to, da bi Sirijo zasedli Angleži. Osobito živahno agitirajo v Beirutu in v Damasku. Dva angleška mohamedanska odbora obdelujeta Bejrutčane in Damasčane, naj zahtevajo, da Sirijo zasedejo Angleži. Tajnik lorda Kitcherja je obiskal meseca decembra Beirut, Damask, Jafo in Kajfo, kjer so povsod v njegovi navzočnosti mohamedanci zborovali. K angleškemu generalnemu konzulu v Beirut je došlo več odposlaništev, ki so ga prosili, naj ščitijo Angleži mohamedance. V Beirutu se zbirajo ponoči vplivni mohamedanci, ki se posvetujejo, kaj naj store, da bodo Angleži posredovali. Francoska naselbina je vsled te agitacije zelo nevoljna. Trde, da Angleži razburjenje umetno povzročajo, ker bi radi dobili damaško železnico v svoje roke. To železnico namepravajo podaljšati Angleži do Perzijskega zaliva, da teknujejo z nemško trgovino, ki je naslonjena na železnico, ki se gradi v Mezopotaniji.

Vojaška moč pri Cataldži.

Turčija je svoje čete pri Cataldži ojačila, da ima sedaj tam kakih 120.000 mož, 350 topov in 1500 konjenikov. Poveljuje general Ahmed Abuk-paša. Na polotoku Gallipoli in ob Dardanelah je pod poveljstvom Fahri-paše 35- do 40.000 mož. V Carigradu so dozda le še rezervne čete, ki jih sedaj vežbajo. Na azijski strani bo pripravljenih okoli 40.000 mož infanterije. V Siriji pa imajo pripravljenih popolnoma neizurjenih 50 bataljonov, to je okoli 35.000 mož. Vsega skupaj imajo torej Turki v Evropi (Cataldža-Gallipoli) okoli 170.000 mož, na azijski strani nasproti Carigradu 40.000; 35.000 mož v Siriji pride v poštev samo v najsrajnejši sili. V najboljšem slučaju bi torej razpolagala Turčija z 250.000 vojaki.

Balkanske države znajo pa svojo vojno moč bolj prikrivati, vendar je gotovo, da so Bolgari pri Cataldži najmanj tako močni kakor Turki, verjetnejše je pa celo, da imajo do 200.000 mož. Pa tudi pri Rodostu so pripravljene bolgarske in grške divizije za napad na Gallipoli in Dardanele v približno isti moči kakor Turki. Srbi so vezani samo v Albaniji, kjer bo, vstevši armado pri Lešu in Skadru, okoli 20.000 mož, pred Odrinom pa 30.000. Srbi so sicer prosti. Grki so vezani v Epiru, kjer jim stoji nasproti 40.000 Turkov in Albancev. — Iz tega bi že sledilo, da bi bil poraz Turkov po krvavih bojih popoln in neizogiben.

Upor v Skadru.

Skader se še drži, toda le vsled poveljnikovega junaštva. Predstraže pred Skadrom javljajo, da je prišlo dne 14. t. m. do krvavih pouličnih bojev v Skadru. Del posadke se je uprl in zahteval, naj trdnjava

Kapitulira (se uđa). Temu vojaštvu se je pridružil tudi civilno prebivalstvo. Poveljnik Riza bej se tej zahtevi ni udal in je ukrotil upornike z oboroženo silo. Dal jih je postreliti.

Izgube Srbov in Bolgarov.

Na podlagi uradnih podatkov srbskega vojnega ministrstva so imeli Srbi v minuli vojski 11.500 ranjenih in 10.000 bolnih. V teh številkah pa niso navedeni ranjenci in bolniki, ki se nahajajo v bolnišnicah osvojenega ozemlja.

Glasom bolgarskih uradnih izveštij je padlo v bolgarski vojski in umrlo na boleznih 284 častnikov in 21.018 mož; število ranjenih in obolelih častnikov pa znaša 876, vojakov pa 51.000.

Politični ogled.

— V državnem zboru zborujejo sedaj nekateri odseki. Zbornica sama se bo sešla še-le prihodnji teden. Najvažnejša so posvetovanja v finančnem odseku, kjer so na dnevnem redu novi davki. Zadnji teden se je posvetoval odsek o davku na žganje. K predmetu je govoril tudi naš poslanec Roškarc ter postavil 2 predloga. V prvem zahteva, da se davek na kmetijske žganjarije ne zviša, ampak ostane na dosedanji višini 90 vin. za liter alkohola. V drugem predlogu zahteva, da se zviša množina davka prostega žganja od 56 na 112 litrov od žganja, ki ga pridelajo posestniki iz lastnih sadežev. Utemeljeval je svoje predloge s tem, da je že dosežani davek previsok in da se ne splača kuhati nekaterih vrst sadja, niti ostančkov od sadjevca in vina. Višji davek bi povzročil propad sadjarstva, ker nihče ne bo več špil drevja, ako ga ne more primerno v gospodarstvu izkoristiti. Povdarjal je tudi, da štajerski slovenski poslanci nimajo nobene povoda, glasovati za nove davke, tudi ne z ozirom na deželne finance. Slovenci nismo zavozili dež. gospodarstva, vrhu tega pa tudi nobene koristi imeli od njega. Nemci, ki so na krmilu v deželi, so nam odtegnili brezobrestna posojila, ustavili regulacije, zanemarili narodno gospodarstvo, prikrajšali državne prispevke za živinorejo, glede naobrazbe pa nam vsiljevali šole z učenim jezikom, katerega ne razumejo ne stariši ne otroci. Končno je poslanec Roškarc opozoril na dejstvo, da dobe bogati žganjariji špirta okroglo 30 milijonov kron olajšav, potemtakem so njegovi predlogi še bolj upravičeni in se naj sprejmejo.

— Med Poljaki in Rusini so se pogajanja zaradi rusinskega vseučilišča v Lvovu razbila, in sicer zaradi krivde Poljakov, ki so naenkrat zapustili prejšnjo, z Rusini že v glavnih načelih dogovorjeno izjavo, ki bi naj jo podal cesar v pomirjenje rusinskega naroda. Grodo je zares, kako se Poljaki v tej stvari nepošteno vedejo proti svojemu bratskemu narodu. Rusine vodijo s pogajanja le za nos.

— Balkanska zveza. Misel o zvezi balkanskih držav se je rodila v glavi sedanjega bolgarskega ministrskega predsednika Evstahija Gešova. Misli se je takoj oprijel že umrli srbski ministrski predsednik Milovanović. Prvi sestanek radi zveze se je vršil med imenovanima državnikoma dne 11. oktobra 1911 v priprostem železniškem vozu ob srbsko-bolgarski meji. Dne 13. marca 1912 se je zveza sklenila in podpisala med Bolgarijo in Srbijo. Potem je pridobila Bolgarija Grško in podpisala pogodbo z njo dne 29. maja 1912. Nazadnje se je še kot četrti zaveznik sprejela v balkansko zvezo Črna gora. Tudi predlog, da se začne vojska proti Turčiji, je izšel iz Bolgarije. To se je zgodilo dne 26. avgusta 1912 v ministrskem svetu, kateremu je predsedoval car Ferdinand in v katerem se je predlagalo, da se pridobi vsa balkanska zveza za vojsko proti Turčiji. To so zgodovinski podatki, za življenje balkanskih držav gotovo največjega pomena.

— Madžarski prekučni. Ko je grof Tisa kot predsednik državne zbornice s surovostjo in s silo proti opoziciji dosegel, da je sprejela zbornica vojaške predloge, so ga mnogi visoki državniki in posebno vojaški dostojanstveniki, slavili kot moža z železno roko, naravnost kot polboga. Sedaj, ko je predložil grof Tisa po ministrskem predsedniku načrt nove volilne spremembe, se je mnenje precej spremenilo. Tudi prej omamljeni krogi vidijo, da je vojaške predloge le zaradi tega pospeševal, ker je tako smel upati, da se mu zaradi novega volilnega reda ne bodo delale nobene ovire. Novi volilni red je tako krivično sestavljen, da bodo še nadalje imeli židovsko-liberalni in prekučnijski plemenitaši vsa oblast v rokah. Kar je katoliškega plemstva, njemu se dovoljuje le malenkosten vpliv. Grof Tisa je Kalvinec in hud nasprotnik katoličanstva. On spada k onemu plemenitstvu, ki hoče previdno in ne odkrito kakor Košut, priboriti Ogrski samostalnost in neodvisnost. Zato pa je tudi izključil od volilne pravice kmečko prebivalstvo, nemažarske narodnosti, sploh vse, kar je še na Ogrskem zvesto cesarski rodovini in skupni državi. Visoki krogi baje ne bodo pripustili, da se sprejme taka pogibelna volilna reforma, ki je naperjena proti Habsburžanom in skupni državi.

— Na Francoskem so volili dne 17. januarja novega predsednika ljudovlade, ker je sedanjemu Fallierju potekla 7letna doba. Izvoljen je sedanji ministrski predsednik Poenkare z 483 glasovi. Njegov nasprotnik poljedelski minister Pam je dobil 296 glasov, socialistični kandidat 69 glasov. Poenkare je izvoljen z glasovi nekaterih zmernih socialistov, monarhistov in nacionalcev, torej od samih bolj zmernih strank. Radikalni republikanci, ki so za preganjanje cerkve, so glasovali za Pama, in so močno nevoljni, ker so

propadli. Poenkare je sicer liberalce, vendar tudi nasprotni drugače mislečim dostojen in strpljiv. Pri volitvi so se pojavili tudi oni pristaši, ki bi radi imeli kraljestvo in ne ljudovlado. Kraljevski pristaša (monarhist) Dedion je klical ob začetku: Mi ugovarjamo proti volitvi. Nočemo o njej nič vedeti! In ko je monarhist Tejl oddal svoj glas, slišal se je v zbornici klic: Živel kralj! Klicatelja so takoj zaprli. Novi predsednik je rojen leta 1850. Velja kot zelo učen in izobražen politik. Sicer je hladnokrven, vendar tudi dovolj odločen in krepek za dejanje. Kot ministrski predsednik je delal na to, da se v Evropi ohrani mir.

— Špansko. Sporočali smo že, da so španski katoliški politiki sklenili, odtegniti se javnemu političnemu življenju. To pa radi tega, ker je kralj popolnoma v rokah liberalne stranke, a liberalna stranka v rokah revolucionarjev. Kralj se je dal od liberalnih ministrov celo tako daleč preslepiti, da se posvetuje s prekučiji, kako razmere v državi urediti. Zveste katoliške politike pa kralj prezira. Na kralja ima velik upliv kraljica, ki je bila prej protestantinja in še sedaj ni prijazna katoliški cerkvi. Zato so katoliški vodilni krogi sklenili, da se odtegnejo javnemu življenju in s tem odklonijo vsako odgovornost za bodočnost države in kraljeve rodbine. To pa je naredilo tak utis po celi Španiji, da se je burno zahtevalo, naj se katoliški politiki zopet vrnejo v javnost in prično odločilen boj z vsemi brezverci. Politiki so se temu udali, in prejšnji voditelj katolikov, Maura, je prevzel zopet vodstvo.

— Samostalnost Irske. Angleška spodnja zbornica je sprejela v tretjem čitanju samostalnost Irske. Med večino in Irce je zavladalo veliko navdušenje. Toda bati se je, da bo zgornja zbornica, v kateri sede graščaki, zavrgla predlog spodnje zbornice. Povsod je ta prikazen, da med visoko gospodo le malo kdo razume ljudske zahteve.

— Novo portugalsko vlado je sestavil vođa Jakobinec, dr. Costa. Sprva je sicer predsednik republike pozval na vlado voditelja zmernih republikancev, Almeida. Toda ta za svoj program, ki je vseboval tudi pomiloščenje za politične jetnike, ni mogel dobiti večine. Novominstrovo bo pravzaprav samovlada Costova, ki si je privzel kot ministre same udane, sicer pa brezpomembne osebe. Costa se je na nekem republikanskem shodu tudi vsajal, da bo katoliško vero na Portugalskem zatrl. Portugalske katoličane in monarhiste čakajo torej še hujša preganjanja in grozovitosti, državljanje pa še večji davki in bremena. Duševni velikani portugalskega ministrstva so pa tilde: notranje zadeve in šolstvo bo vodil dosežani ravnatelj libbonske prisilne delavnice, Rodrigues; justice nek revolucionarni stotnik, ki je študiral le par semestrov in nima izpitov; vojno ministrstvo upravlja zopet zloglasni podpolkovnik Pereira Bastos; trgovsko pa načelnik karbonarjev (tajni uporniki), četudi nima potrebne izobrazbe. Res, zlata doba Portugalske!

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

26. nedelja: 2. predpepelnična.

27. ponedeljek: Janez Zlatoust.

28. torek: Ime Jezusovo.

29. sredo: Francišek Salez.

30. četrtek: Martina; Janez, škof.

31. petek: Peter Nol; Marcella.

1. februarja: sobota: Ignacij; Efreim.

* Pogajanja za delazmožnost štajerskega deželnega zbora so se začela v Gradcu pri namestniku za zadnji teden. Zastopniki Slovenskega kluba vstrajajo na zahtevah, ki so jih stavili že pri poprejšnjih pogajanjih in ki se nanašajo na zapostavljanje Slovencev na gospodarskem polju, pri šolstvu, deželnih zavodih itd. Zahtevajo pa tudi od c. kr. vlade, da ne zatira Slovencev, kakor n. pr. v gornjeradgorskem okraju, da ne dela težav razvoju slovenskega šolstva, kakor n. pr. v Studencih pri Mariboru, in sicer v isti sapi, ko gre nemškemu Sullerajnu z največjo prijaznostjo in naglostjo na roko. Poslanci Slovenske kmečke zveze so voljni, boj za pravice slovenskega naroda nadaljevati brez ozira na to, da so se druge slovenske stranke postavile ob stran Nemcev, in padle lastnim bratom za vrat. Boj je pravičen, in kjer je pravica, tam je boj na svojem mestu.

* Slovenski liberalci in Nemci sedaj skupno nastopajo proti slovenski obstrukciji ter želijo, da bi se stara krivica nasproti spođnjestajerskim Slovincem v deželnem gospodarstvu nadaljevala. Vsaj toliko časa bi naj prenehala obstrukcija, da se zvišajo učiteljem plače in zato kmetom, obrtnikom in trgovcem naložijo nove doklade. Liberalni listi, kakor „Narodni List“, „Slovenski Narod“, „Sloga“ sedaj kar besnijo proti našim poslancem, a dr. Kukovec hođi okrog ter poskuša navdušiti kmete proti obstrukciji in s tem za višje učiteljske plače ter višje deželne doklade. Mnogo sreče!

* Kake sadove rodi „Štajerc“? V koroškem „Miru“ čitamo: Na svojem potovanju po Koroškem sem že veliko lepega, pa tudi slabega, videl in slišal. Vse si zapomnim, in ko pridem domov, pa pripovedujem. Torej poslušajte! Iz Ptujja na Štajerskem hođi na Koroško neki agent, „Štajerc“ po imenu! Sicer ni velik po svoji zunanji postavi, pač pa strašen po svojem jeziku! Kamorkoli pride, se najprej malo posladka, potem pa začne zmerjati čez vero, duhovnike, katoliško življenje in seveda tudi čez Slovence! Kdor ga dolgo poslušaja, zraven pa sam nič ne misli, tak nazadnje ž njim potegne in začne isto delati, kar mu je ta agent ubil v glavo. Kjer se „Štajerc“ udo-

mači, tam izgine vera, ljubezen do cerkve, božje službe in molitve, tam izgine narodni čut, nastani se pa mržnja do duhovnikov in sovraštvo do Slovencev. Kjer pridejo prijatelji tega agenta „Štajerca“ skupaj, tam se lije žganje v grlo, pamet vzame slovo, tam se vplije: „Dov ta črne, vun Metodije“, tam se hajla, da vsakemu spodrkne, je Sieg, ker žganje vsakega zmagaja, je Rache, ker je drugi dan glava vsa narobe. To je „Fortschritt“, ki je na Koroškem doma, oče njegov je pa „Štajerc“ iz Ptujja!

* „Deutsche Wacht“ v deliriju (blaznosti). Ta list na najpodelejši način napada dr. Susteršiča in njegove pristaše, ker govorijo o trializmu v naši državi. Imenuje jih veleizdajalce, ker delajo proti obstoječi obliki države. Kaj pa, ali so bili nemški ministri, ki so napravili dualizem in razdelili državo na 2 dela, tudi veleizdajalci? Pristaši „Deutsche Wacht“ so prišli v svojih oslarijah že tako daleč, da že sami vladarji niso več varni pred njimi glede svoje zvestobe do države. Vidijo strahove, katerih nikjer ni.

* Nemška katoliška omladina ima že lepo organizacijo in posebno izbornu urejeno časopisje. V sedanjihi časih bo slovenske mladeniče gotovo zanimal politični program nemške omladine. O tem čitamo v ravnokar izišlem koledarju omenjene organizacije: Združena katoliška omladina, sama na sebi že zrcalo Velike Avstrije, stoji na velikoavstrijskem stališču. Poteguje se torej za sigurnost in nedotakljivost zemlje in za naravne narodne pravice vseh avstrijskih narodov in za prostost njihovega prosvetnega in političnega razvoja. Velika Avstrija bi naj pod žezlom Habsburžanov, v katerih je misel katoliške Velike Avstrije posebej, svoje narode združila v prosto, nerazdružljivo in življenja polno enoto, da bi tako izpolnjevala svojo zgodovinsko nalogo ter bila predstraža za krščanstvo zapada in nositeljica prosvete za iztok.

— Tako njih program. Velika Avstrija bi naj bila na novo urejena država, v kateri bi bili sicer posamezni narodi za-se združeni (Slovenci in Hrvatje skupaj, Madžari skupaj, Poljaki skupaj itd.), a vendar obenem vsi skupaj zvezani v eni državi, Veliki Avstriji.

Mahnert gre. Protestantovski župnik Mahnert v Mariboru gre nazaj v „rajh“, od koder je prišel. Imenovan je za generalnega tajnika „lutrovskega bunda“ v Bonnu. Mahnert gotovo ne gre rad od tukaj, kjer je hotel vse ponemčiti in poluteraniti. Toda njegovo stališče je postalo nevdružno. S svojim radikalnim, brezobzirnim delovanjem se je napravil nemogočega. Njegovega odhoda ne bledimo z zadovoljstvom samo mi Slovenci, ampak še veliko bolj Nemci sami, kajti že med svojo „protestantovsko gmajno“ ni imel več zaslonbe in so se vrste opozicionalcev vedno bolj množile. Samo „Marburgerca“, ki je imela z njim zelo ozke zveze in je potem nje skušal Mahnert ponovno priti do neomejenega gospodarja v nemškem taboru, je hudo žalostna in pretaka bridke solze za njim. Boji se zlasti, da ne bo dobil pravega naslednika. Bili so časi, ko je Mahnert imel res velik vpliv, toda v zadnjem času ga je zgubil. Kakor mnogi Nemci mu pravimo tudi mi: srečno pot! Prusovski grozdi vise v naših krajih vendar še previsoko. Maribor zapusti Mahnert s 1. majem.

* Ljudstvo vzdihuje. „Denarni trg je nemiren“ — pravijo ljudje, ko vidijo, kako se zvišuje obrestna mera od dne do dne. Ko bi hoteli pa pogledati za kulise, bi videli, da so pravzaprav nemirni le bogati špekulanti in kapitalisti, ki porabijo vsako priložnost, da si bolj bogato napolnijo svoje žepce. Vse ljudstvo, posamezniki, društva in države, se morajo ravnati po teh spekulacijah. Posamezniki in cele države so danes usuznjene kapitalu, oziroma judovskim kapitalom. Pravijo, da je suženjstvo odpravljeno. Da, cerkev je staro suženjstvo odpravila, toda liberalni kapitalizem je rodil novo suženjstvo, ki je prav tako hudo kakor staro. Razumni človek, ki ima neumrjočo dušo, je postal suženj mrtvega kapitala. Vse ljudstvo vzdihuje pod železno roko kapitalizma ali obrestovanja. Krščansko ljudstvo mora s trdim delom znašati skupaj, da se množijo zlati kupi kapitalistov, ki žive brez dela. Dan za dnem beremo, kako je morala ta ali ona naša posojilnica povišati obresti na vloge in posojila. Ljudstvo vzdihuje, ko plačuje povišane obrestne svote. To je velika škoda, ki jo trpijo v prvi vrsti kmetje in delavci, ki morajo te obresti s svojimi žulji skupaj spravljati. Obresti so že zdaj tako visoke, da jih naše zadolžene kmetije ne morejo več prenašati. Zato pa moramo imeti vedno pred očmi prvi namen vseh naših kmečkih posojilnic in gospodarskih združenj ter ne smemo višati obrestne mere, dokler si kakor-koli moremo pomagati. Namen naših združenj in sploh vsega našega krščansko-socialnega delovanja ni lastni dobiček, ampak pomoč kmečkemu in delavskemu ljudstvu. V tem zmislu moramo tudi ljudstvo poučevati, da iz krščanske ljubezni do bližnjega ne bo zahtevalo povišanja obrestne mere na vloge, ker povišanje obrestne mere na vloge zahteva povišek tudi na posojila. Imejmo vedno pred očmi namen krščansko-socialnega delovanja!

* 30letnica pošne hranilnice. Dne 12. januarja je preteklo 30 let, kar obstoji na Avstrijskem poštni hranilnici. Ta občekoristen zavod se je razvil v teh letih do velikanskega uspeha. Danes šteje že nad 2% milijona vlagateljev. Denarni promet z vplačevanjem potom šekov je znašal L. 1912 9.100 milijonov kron. Nad 116.000 otrok ima čekovni račun pri tem zavodu. Pri poštni hranilnici je zaposlenih na tisoče uradnikov.

Na smrt obsojen. V soboto se je končala v Ljubnem na Zgornjem Štajerskem šestdnevna obravnavna proti Dominiku Polzu, ki je jeseni lanskega le-